Lietas Nr. C29329519
Lietas arhīva Nr. C-1504-20/34
ECLI:LV:KURT:2020:1006.C29329519.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Ventspilī 2020. gada 6. oktobrī

Kurzemes rajona tiesa:
tiesnesis I.Ķiploks
ar tiesas sēdes sekretāri A.Sēli,
Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesu sēžu sekretāri procesuālo darbību nodrošināšanai Lieni Krūmiņu,
piedaloties prasītājas pārstāvei /pers. A/, atbildētājam /pers. B/, viņa pilnvarotajam pārstāvim /pers. C/,
izskatīja atklātā tiesas sēdē videokonferences režīmā ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesu civillietu Biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" prasībā pret /pers. B/ par zaudējumu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2019. gada 5. aprīlī prasītāja Biedrība "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" cēlusi Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā prasību vienkāršotajā procedūrā pret atbildētāju /pers. B/ par zaudējumu piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2010. gada 26. aprīlī Rīgā, Matīsa ielā 25 notika ceļu satiksmes negadījums (turpmāk CSNg), kā rezultātā sadūrās transportlīdzeklis JEEP GRAND CHEROKEE, valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, kuru vadīja atbildētājs, un transportlīdzeklis SEAT ALHAMBRA, valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/. CSNg rezultātā tika bojāts transportlīdzeklis SEAT ALHAMBRA. Uz CSNg brīdi nebija veikta zaudējumus nodarījušā transportlīdzekļa JEEP GRAND CHEROKEE īpašnieka civiltiesiskās atbildības obligātā apdrošināšana (turpmāk OCTA).

Saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 9. panta pirmo daļu (atbilstošā redakcijā) Latvijas teritorijā ceļu satiksmē atļauts izmantot noteiktā kārtībā reģistrētus transportlīdzekļus, kuru konstrukcija un tehniskais stāvoklis atbilst Latvijā obligāto standartu un normatīvu prasībām, kuriem veikta valsts tehniskā apskate un attiecībā uz kuriem ir izdarīta to īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātā apdrošināšana.

Saskaņā ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma (atbilstošā redakcijā) (turpmāk OCTA likums) 41. panta otrās daļas 1. punktu prasītāja ir tiesīga iesniegt regresa prasību pret ceļu satiksmes negadījumā zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieku vai - transportlīdzekļa līzinga gadījumā - līzinga ņēmēju, ja tas nav apdrošinājis īpašnieka civiltiesisko atbildību, vai pret šā transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju.

Atbilstoši 2010. gada 5. maija LR IeM valsts policijas RRP Kārtības policijas pārvaldes SAPIB lēmumam notikušajā CSNg abu transportlīdzekļu vadītāju sniegtās liecības ir pretrunīgas, sniegtie paskaidrojumi un transportlīdzekļu bojājumi nedod objektīvu priekšstatu par CSNg izraisīšanas mehānismu.

Pamatojoties uz OCTA likuma 51. panta pirmās daļas 1. punktu un atbilstoši OCTA likuma 26. pantam un 31. panta septītajai un devītajai daļai, prasītāja 2010. gada 15. jūlijā pieņēma lēmumu Nr. 0894/T-501/2010 un no Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas garantijas fonda (turpmāk Garantijas fonds) izmaksāja apdrošināšanas atlīdzību 92,86 *euro* apmērā (jeb 50% no kopējās aprēķinātās apdrošināšanas atlīdzības summas) "BALTIJAS APDROŠINĀŠANAS NAMS" AAS, kura savukārt atlīdzināja bojātā transportlīdzekļa SEAT ALHAMBRA īpašniekam zaudējumus sakarā ar transportlīdzekļa bojājumiem.

Minētos maksājumus apliecina 2010. gada 29. jūnija maksājuma uzdevums Nr. 7132 un 2010. gada 16. jūlija maksājuma uzdevums Nr. 1116.

OCTA likuma 51. panta trešās daļas 1. punkts noteic, ka no Garantijas fonda līdzekļiem sedz izdevumus par ekspertīzi vai citām prasības nokārtošanai nepieciešamajām darbībām, ja saskaņā ar šo likumu apdrošināšanas atlīdzība izmaksājama no Garantijas fonda.

Prasītājai ir radušies papildus zaudējumi 137,73 *euro* apmērā sakarā ar "BALTIJAS APDROŠINĀŠANAS NAMS" AAS veikto apdrošināšanas atlīdzību lietas administrēšanu (pieteikuma pieņemšana, klienta apkalpošana, apdrošināšanas atlīdzības izmaksas veikšanai nepieciešamo dokumentu sagatavošana, izprasīšana un to apkopošana apdrošināšanas atlīdzību lietā). Lietas administrēšanas izdevumu izmaksas un aprēķināšanas kārtība ir atrunāta starp prasītāju un apdrošināšanas akciju sabiedrībām 2005. gada 28. februārī noslēgtajā līgumā par savstarpējo sadarbību atlīdzību lietu administrēšanā TAB/SAD-1. Minēto maksājumu apliecina 2010. gada 12. augusta rēķins Nr. 10-050544 un 2010. gada 18. augusta maksājuma uzdevums Nr. 1260.

Prasītāja uz atbildētāja deklarētās dzīvesvietas adresi vairākkārt nosūtīja pretenzijas pieteikumus par zaudējumu atlīdzināšanu un atbildētājs vērsās ar iesniegumu pie prasītājas, ceļot iebildumus prasībai. Pēdējo pretenziju prasītāja nosūtījusi 2018. gada 30. jūlijā un 2018. gada 26. septembrī pirmstiesas brīdinājumu par zaudējumu atlīdzināšanu. Pēc minēto pretenziju nosūtīšanas prasītāja nav saņēmusi labprātīgu zaudējumu atlīdzināšanu. Šādos apstākļos prasītāja pieņēma lēmumu par prasības celšanu tiesā zaudējumu piedziņai no atbildētāja.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja zaudējumus 230,39 *euro*, valsts nodevu 70 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,30 *euro*, kopā 303,89 *euro*. Lūdz noteikt prasītājas tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no zaudējumu summas līdz sprieduma izpildei.

Prasība pamatota uz Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma (atbilstošā redakcijā) 3., 18., 26. pantu, 31. panta septīto un devīto daļu, 41. panta otrās daļas 1. punktu, 43. pantu, 44. panta otrās daļas 2. un 8. punktu, 51. panta pirmās daļas 1.punktu, trešās daļas 1. punktu un septīto daļu, Civillikuma 1779. pantu, Ceļu satiksmes likuma (atbilstošā redakcijā) 9. panta pirmo daļu.

[2] 2019. gada 26. augustā Rīgas Latgales priekšpilsētas tiesā saņemti atbildētāja rakstveida paskaidrojumi (lietas 69.-69.-72. lapa), kuros norādīts, ka prasību neatzīst.

Norādīts, ka 2010. gada 26. aprīlī atbildētājs kopā ar savu biznesa partneri /pers. D/ atradies transportlīdzeklī JEEP GRAND CHEROKEE, kas bija novietots stāvēšanai Rīgā, Matīsa ielā pie nama Nr. 25. Pienācis vīrietis, kas paziņojis, ka atbildētājs sasitis viņa transportlīdzekli SEAT ALHAMBRA, bojājot *atdurstieni*. Atbildētājs paskaidrojis, ka tas ir pārpratums, jo mašīna nav braukusi un nekādas sadursmes nav bijis. Atbraukuši Valsts policijas darbinieki, apskatījuši abus transportlīdzekļus un pieņēmuši paskaidrojumus no abu transportlīdzekļu vadītājiem un aculiecinieka /pers. D/,

kā arī veikuši fotouzņēmumus. Negūstot nekādu priekšstatu par sadursmes izraisīšanas mehānismu un iemesliem, pieņēmuši lēmumu neuzsākt administratīvo lietvedību un devušies prom.

Saskaņā ar OCTA likuma 41. panta otrās daļas 1. punktu prasītāja regresa prasību var iesniegt pret to transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju vai transportlīdzekļa īpašnieku, vai transportlīdzekļa reģistrācijas apliecībā norādīto transportlīdzekļa turētāju, kurš ir nodarījis zaudējumus, t.i., vainīgs CSNg izraisīšanā.

Prasības pieteikumam neesot pievienoti pierādījumi, kas apstiprinātu, ka tieši atbildētājs kā transportlīdzekļa JEEP GRAND CHEROKEE tiesīgais lietotājs būtu vainīgs CSNg izraisīšanā un zaudējumu nodarīšanā, ka 2010. gada 26. aprīlī Rīgā, Matīsa ielā 25 notikušajā CSNg tieši transportlīdzeklis JEEP GRAND CHEROKEE būtu kvalificējams kā zaudējumu nodarījušais transportlīdzeklis.

Atbildētājs uzskata, ka prasība tiesiski nav pamatota. Pret atbildētāju nevar celt regresa prasību uz OCTA likuma 41. panta otrās daļas l. punkta pamata, jo, kā noskaidrots, nebija CSNg notikuma vai tajā nebija administratīvā pārkāpuma sastāva, tai skaitā nav pilnīgi nekādas atbildētāja vainas ne CSNg izraisīšanā, ne zaudējumu nodarīšanā.

Norādīts, ka vēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē.

[3] 2019. gada 3. oktobrī Rīgas Latgales priekšpilsētas tiesā saņemta prasītājas atsauksme (lietas 81.-82. lapa).

Norādīts, ka saskaņā ar prasības pieteikumam pievienoto LR IeM Valsts policijas RRP Kārtības policijas pārvaldes SAPIB lēmumu notikušajā CSNg abu transportlīdzekļu vadītāju sniegtās liecības ir pretrunīgas, sniegtie paskaidrojumi un transportlīdzekļu bojājumi nedod objektīvu priekšstatu par CSNg izraisīšanas mehānismu, tādējādi administratīvā pārkāpuma ietvaros tika pieņemts lēmums atteikt uzsākt administratīvo lietvedību. No minētā izriet, ka ir noticis CSNg, ir nodarīti zaudējumi, ir konstatētas CSNg iesaistītās personas un transportlīdzekļi, taču CSNg dalībnieku pretrunīgo liecību dēļ nav iespējams noskaidrot personu, kura būtu sodāma administratīvo tiesību ietvaros.

Saskaņā ar OCTA likuma 31. panta septīto daļu, ja ir zināmas CSNg iesaistītās personas, bet to pretrunīgo liecību dēļ nav iespējams noteikt šo personu atbildības pakāpi, tad, zaudējumus atlīdzinot, pieņem, ka atbildības pakāpe CSNg iesaistītajām personām ir vienāda.

Atbilstoši OCTA likuma 31. panta pirmajai daļai apdrošinātāji, kas ir apdrošinājuši CSNg iesaistīto transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesisko atbildību, vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs, ņemot vērā CSNg apstākļus un pamatojoties uz Valsts policijas sastādītajiem dokumentiem un pieņemtajiem lēmumiem, izvērtē un nosaka katras CSNg iesaistītās personas atbildību par nodarītajiem zaudējumiem.

Arī Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departaments 2007. gada 31. oktobra spriedumā lietā Nr. SKC-546/2007 norādījis "[..] Valsts policijas sastādītais dokuments un lēmums nevar tikt atzīts par vienīgo pamatu ceļu satiksmes negadījumā iesaistīto personu atbildības noteikšanai. Likumdevējs ir piešķīris apdrošinātājam tiesību katrā konkrētajā gadījumā izvērtēt ceļu satiksmes negadījuma apstākļus. Šīs tiesību normas nosacījumu izpēte kopsakarībā ar norādītā likuma 31. panta sesto daļu, kurā norādīts, ja ceļu satiksmes negadījumu izraisījusi viena persona, bet par zaudējumu nodarīšanu vai to apmēra palielināšanu ir atbildīgas arī citas ceļu satiksmes negadījumā iesaistītās personas, zaudējumus atlīdzina, ņemot vērā ceļu satiksmes negadījumā iesaistīto personu atbildības pakāpi, ļauj secināt, ka apdrošinātājs, lemjot par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, nav saistīts tikai ar pieņemto lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā."

No minētā ir secināms, ka konkrētajā gadījumā CSNg iesaistīto dalībnieku pretrunīgo liecību dēļ nav iespējams noteikt šo personu atbildības pakāpi, līdz ar to ir piemērojams OCTA likuma 31. panta septītās daļas regulējums un noteikts, ka atbildības pakāpe CSNg iesaistītajām personām ir vienāda jeb 50%.

Prasītāja uzskata atbildētāja paskaidrojumos izteiktos iebildumus par nepamatotiem un noraidāmiem.

[4] 2019. gada 19. decembrī saskaņā ar Civilprocesa likuma 32.[1] panta pirmo daļu civillieta saņemta izskatīšanai Kurzemes rajona tiesā un nozīmēta izskatīšanai mutvārdu procesā (lietas 88., 92. lapa).

[5] Prasītājas pārstāve tiesas sēdē prasību uzturēja pilnībā, lūdza prasību apmierināt.

Atbildētāja pilnvarotais pārstāvis prasību neatzina, lūdza prasību noraidīt.

Noklausoties prasītājas pārstāves un atbildētāja paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa atzīst, ka prasība ir noraidāma.

Motīvu daļa

[6] Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 41. panta otrās daļas 1. punktā noteikts, ka transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs ir tiesīgs iesniegt regresa prasību pret ceļu satiksmes negadījumā zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieku vai – transportlīdzekļa līzinga gadījumā – līzinga ņēmēju, ja tas nav apdrošinājis īpašnieka civiltiesisko atbildību, vai pret šā transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju.

Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 51. panta trešās daļas 1. punkts noteic, ka no Garantijas fonda līdzekļiem sedz izdevumus par ekspertīzi vai citām prasības nokārtošanai nepieciešamajām darbībām, ja saskaņā ar šo likumu Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs pieņem lēmumu par apdrošināšanas atlīdzību, un izdevumus, kas radušies, atgūstot no Garantijas fonda izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības regresa kārtībā.

Nav strīda par to, ka prasītāja 2010. gada 16. jūlijā samaksājis "BALTIJAS APDROŠINĀŠANAS NAMS" AAS 65,26 latus apdrošināšanas atlīdzību par transportlīdzeklim SEAT ALHAMBRA nodarītajiem bojājumiem (lietas 34. lapa). Strīds ir par to, vai regresa prasība pret /pers. B/ ir pamatota.

Civilprocesa likuma 93. panta pirmā daļa noteic, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība, atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Civilprocesa likuma 10. pants noteic, ka puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā. Sacīkste notiek, pusēm dodot paskaidrojumus, iesniedzot pierādījumus, tiesai adresētus pieteikumus [..].

Prasības pieteikumam nav pievienoti pierādījumi, kas apstiprinātu, ka tieši atbildētājs kā transportlīdzekļa JEEP GRAND CHEROKEE tiesīgais lietotājs būtu vainīgs CSNg izraisīšanā un zaudējumu nodarīšanā. Prasības pieteikumam ir pievienota LR IeM Valsts policijas RRP Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja 2010. gada 5. maija vēstule Nr. 20/10/5/2-18986 „Par informācijas sniegšanu", kurā norādīts, ka pēc 2010. gada 26. aprīļa CSNg Rīgā, Matīsa ielā pie nama Nr. 25 pieņemts lēmums atteikt uzsākt administratīvo lietvedību, pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 239. panta l. punktu t.i., nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva un noskaidrot vainīgo nav iespējams (lietas 15.lapa).

Šādos apstākļos nav guvis apstiprinājumu prasības pieteikumā norādītais apgalvojums, ka 2010. gada 26. aprīlī Rīgā, Matīsa ielā 25 notikušajā CSNg no diviem transportlīdzekļiem tieši transportlīdzeklis JEEP GRAND CHEROKEE būtu kvalificējams kā viens no zaudējumu nodarījušais transportlīdzeklis.

Tiesa pilnībā pievienojas atbildētāja uzskatam, ka prasība tiesiski nav pamatota. Pret atbildētāju nevar celt regresa prasību uz OCTA likuma 41. panta otrās daļas l. punkta pamata, jo, kā noskaidrots, nebija CSNg notikuma vai tajā nebija administratīvā pārkāpuma sastāva, tai skaitā nav pierādīta atbildētāja vaina ne CSNg izraisīšanā, ne zaudējumu nodarīšanā.

Saskaņā ar Civillikuma 1779. pantu ikvienam ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis. Tātad, persona

ir mantiski atbildīga, ja viņas rīcība izraisījusi negatīvās sekas.

Zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību (*K.Torgāns. saistību tiesības I daļa. Rīga, 2006, 209. lpp*).

No lietai pievienotajiem materiāliem var secināt tikai to, ka atbildētājam piederošais transportlīdzeklis JEEP GRAND CHEROKEE 2010. gada 26. aprīlī plkst. 14:53 atradās pie nama Nr.25 Matīsa ielā, Rīgā. Nav neviena pierādījuma apgalvojumam, ka transportlīdzeklis JEEP GRAND CHEROKEE bijis kustībā un nodarījis bojājumus transportlīdzeklim SEAT ALHAMBRA.

Kā kļūdainu tiesa uzskata prasītājas atsauci uz Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007. gada 31. oktobra spriedumu lietā Nr. SKC-546/2007. Tiesa uzskata, ka prasītāja nav izpratusi Senāta nolēmumu kopumā un mēģina izmantot savās interesēs vienu no konteksta atrautu tēzi, ka apdrošinātājs, lemjot par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, nav saistīts tikai ar pieņemto lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā. Konkrētajā gadījumā pieņemts lēmums atteikt uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību. Protams, ka likumdevējs ir piešķīris apdrošinātājam tiesību katrā konkrētajā gadījumā izvērtēt CSNg apstākļus, taču tiesas ieskatā prasītāja nepamatoti plaši tulko savas tiesības, atsaucoties uz Senāta spriedumu. Gadījumā, kad nav vispār nekādu pierādījumu par dalību CSNg, nav pamata atzīt, ka atbildētāja atbildības pakāpe ir 50% apmērā no zaudējumu un ar to saistīto izdevumu atlīdzības.

Tiesa celto regresa prasību uzskata par nepamatotu un noraidāmu, līdz ar to noraidāms ir arī lūgums par lietas administrēšanas un tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 10., 93., 97., 187., 193. pantu, Civillikuma 1775., 1779. pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt Biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" (reģistrācijas Nr. 40008084453) prasību pret /pers. B/ (personas kods /personas kods/) par zaudējumu piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 (divdesmit) dienu laikā Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Kurzemes rajona tiesā.

Tiesnesis I.Ķiploks